

Вікторія Олексіївна ГОНЧАРОВА

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

У ПОШУКАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Сьогодні можна констатувати, що сучасна економічна наука не здатна вирішити проблеми, які виникли в результаті глобальної фінансової кризи. Більш того, сучасний економічний мейнстрім і сам створює процеси, які ставлять під загрозу навіть існування людства. При цьому більшість сучасних економістів продовжують сліпо копіювати далекі від господарської реальності західні економічні схеми, не розуміючи та не намагаючись зрозуміти наслідки від їх насадження в індивідуальну свідомість. Усе ж таки для деяких економістів давно стало очевидним, що ліберальна та неоліберальна моделі суспільства, економіки та політики зазнали фіаско. В результаті чого сьогодні не тільки руйнується грошова система й економіка, а й, головне, продовжує формуватися викривлене економічне мислення в майбутніх економістів, а проблеми наростають як сніжний ком.

Тому й темою наукових досліджень сьогодні усе більше стає критика сучасного економічного мейнстріму та пошук нової економічної парадигми. Що стосується критики, то майже всі дослідники даної теми, будь-то економісти або політологи, філософи або соціологи, серед наслідків класичного та неокласичного мейнстріму зазначають перш за все загрозу існування людства.

Дійсно, з точки зору експертів, і на наш погляд теж, сьогодні у світі відбуваються майже незворотні процеси, бо під загрозою існування опинилося усе людство. В набат б'ють деякі представники майже усіх гуманітарних наук. Вони зазначають, що сьогодні людина є не тільки вінцем природи, а й відчуває себе її господарем, хазяїном. Так, у погоні за максимізацією прибутку, що є метою саме ринкової економіки, ми маємо надмірне споживання. Тому вже сьогодні «проїдаємо» більше, ніж наша планета може і встигає відтворити. За підрахунками організації Global Footprint Network, в 1987 році «межа відновлюваності» припадала на 19 грудня, у 2011 році – на 27 вересня, а в поточному році людство «проїло» річні земні ресурси ще за станом на 2 серпня. Як висновок, ми живемо за рахунок майбутніх поколінь.

Крім того людина відчуваючи себе хазяїном, підпорядковуючи природу, практично знищила свій будинок (екологічна проблема), з успіхом замінила реальний світ штучним, а, можливо, в найближчому майбутньому за допомогою NBIC-технологій зможе замінити й себе більш фізично та психічно досконалою «постлюдиною». Таким чином реалізується ідея трансгуманізму як продовження лібералізму.

Втілення ідеї методологічного індивідуалізму неокласичного мейнстріму, в якій зовсім не має місця для особистості людини, примітизувало людину (економічна людина – індивід – дивід). Тому в сучасних економічних дослідженнях і на практиці людина розглядається та використовується як засіб отримання прибутку. Такий індивідуалізм веде передусім до знищення людини. Прихильників цієї методології достатньо і сьогодні, які не бажають усвідомлювати наслідки своїх помилок.

Сьогодні, критикуючи методологічний індивідуалізм, пропонується методологія, за допомогою якої буде досліджуватися новий об'єкт науки XXI століття – внутрішній світ людини. Така методологія називається особистісною.

Саме остання, з точки зору експертів, сьогодні дозволить розробити цілісні методики, де саме цілісна людина – особистість – буде предметом їх дослідження.